

Vörös István

A fodrász

Sokan mondták már, hogy a vágóhidhoz túl közel nem érdemes fodrászműhelyt nyitni. Nevettem rajtuk. De sosem szabad nevetni a rossznyelveken. A gonoszok a jóakaróink, mert a szemünkbe mondják a bajt, ami fenyeget.

Nem tudtam, nem értettem. Pedig a mesterem azt mondta, hogy mindent tudok. Nemcsak a szó szerinti szakmáról, mert ez a szakma bármilyen nehézségeket is támaszt, alapvetően mégsem a technikáról szól, hanem az életről. Az emberekről. A céh is elismerte, mindent tudok, mesterlevelet szereztem. Pedig semmit se tudtam. Röhögve adták oda, bármekkora ünnepséget is rendeztem. Röhögtek, nevettek, vihogtak, kuncogtak, hahotáztak, vinnyoztak, somolyogtak, heherészték, kacagtak. Csak azért sorolok ennyi igét, mert sokan voltak, és sokféleképp tették, többnyire, amikor elfordultam, csak azért sorolom őket, hogy beszéljek, mintha hajfonatokat fonnék, hajtornyokat építenék, ezúttal szavakból. De szavakból nem olyan szép, az egész olyan lapos: papír, papír, papír, egy nagy sík.

A haj viszont tér! Egy ház, egy palota, egy kisváros, egy képzelt világ. A női haj, igen, a női haj, meg amivel kiegészítem, állványok, póthajak, festék. Az íráshoz nem sok tehetség kell. Tessék, fodrászi tudással milyen jól írok máris. Vagy nem? De ez mindegy is, nekem aztán mindegy. Én fodrász vagyok, bár évek óta nem dolgozhatom a tudásom szerint.

Hatalmas ünnepséget kellett rendeznem felavatásom tiszteletére. Másnap nyitottam meg a műhelyemet, 1785-öt írtunk. Párizsban nem tudott elég fodrász lenni akkoriban, mert rengeteg szép nő volt akkoriban, rengeteg gazdag nő volt akkoriban, és mindegyik szép akart lenni akkoriban. Mesésen szép. Földöntúlian szép. Amilyen egyetlen nő se tud lenni önmagától. A női szépséghez a nő csak nyersanyag. Még a legbájosabb poficska se több. A test a nagy ruhák alatt egyáltalán nem játszik szerepet. A szépség a fej tetején kezdődik. De nem lefelé tart, hanem fölfelé. Az ideák birodalmába. Ami nem más, mint a frizura.

A női test csúnya. A lábcskák vékonyak, kezdetlegeseek. A nemi szerv elnagyolt, rossz a lehelete, bántóan sörtés. A has csupasz, porcelánszerű, a fenék túl kerek, nem mondom, abban tud báj lenni, báj, de semmi több. A mellek szégyentelen utalások állati származásunkra. Az arc? Na persze, ha fehérre festik, a száját meg pirosra, és a százug mellé még egy fekete szépséglencsét is rajzolnak, akkor az már valami, de mindez ugyanúgy csak rajz. Kinyílik a piros száj, és érzed az ebéd szagát, vagy azt, hogy épp nemrég disznólkodott, a fogak könnyen szuvasodnak, és akkor menthetetlenül szájszagot okoznak. XIV. Lajosnak volt igaza, aki az összes fogát kihúzatta.

A nyelv lepedékes, az orr váladékózó légzőnyílás. A szem bogara szép, mert mint a kócos haj, olyanok a kis kristályok benne. De a szem fehérje már eres, a szem sarkában csipa rakódik ki. Az orr, ha nem púderezik tele fekete pöttyökkel... Csak a haj! Csak a haj tiszta, átszellemült, érzéketlen. Csak ott kezdődik a szépség. Csak a fodrász tud valamit a szépségről. Se a költők, se a szobrászok, se a szerelmesek, se a királyok nem sejtenek belőle semmit.

De mivel a pályánknak befellegzett, a szépség is oda! Nem tudom, mi lesz így a világgal.

Nem volt túl közel a vágóhíd, de néha a leölt állatok visitása mégis odahallatszott a műhelybe. És amikor a fodrászat előtt várakozó hintójába beszállt a kuncsaftom, megcsapta a vér nyers szaga. Van, aki annyira elborzadt ettől, hogy nem jött soha többet. Azt követelte, én menjek házhoz. De azt nem lehet. Megtettem persze, ha nagyon muszáj volt, de túl sok minden kell a szépséghez, semhogy házhoz lehetne szállítani. A szépségért el kell jönni, a szépségért meg kell szenvedni, a szépségért ki kell bírni a vér szagát, a halál hangjait.

A műhelyem szalon volt. Na, de a többieké is talán az. A műhelyem alkimista laboratórium volt. A műhelyem műterem volt. A műhelyem templom volt. A műhelyem egy palota titkos terme volt, egy másik, nem létező birodalom gyarmata. A frizurát sokszor nem is én csináltam, hanem maga a műhely. A műhelyemnek személyisége volt, ízlése, véleménye, a műhelyemnek stílusa volt. A műhelyem én voltam. Vagy fordítva, én az a földszinti boltíves üzlethelyiség voltam. A raktárban a készletek, eszközök az én titkos gondolataim.

Hetek alatt híre ment féktelen fantáziáimnak, melynek segítségével egész valószínűtlen hajkölteményeket alkottam. Hajverseket. Hajdrámákat, hajregényeket, hajeposzokat. Ha azt kérték, komédiát, vígjátékot is mertem. Mindent meg tudtam csinálni, mindent ki tudtam fejezni, amit egy költő. Mindent meg tudtam értetni, amit egy tudós, mindent játékba tudtam hozni, amit egy drámaíró. Mindent el tudtam mesélni.

Most a műhelyem nélkül képtelen vagyok a mesélésre. A festékek, lakkok, hajkosárcák, műfonatok, kefék, csavarók, szagos vizek, samponok, illatosítók nélkül nem megyek semmire a tudásommal. De az eszközök még megvolnának, bármekkora károkat is vitt végbe a forradalom. Csak a hajak hiányoznak hozzá. A fejek. A női arcok. És igen, az alapzat többi része, a csontváz, a hús, a bőr, a vágyak és a ruha.

Most még a hónapok neve is ügyetlen. Minden olyan ügyetlen. Olyan béna, olyan esendő. Olyan egyszerű. Olyan alkalmi. Olyan művészietlen.

Vádolom a forradalmat a szépség megölésével.

Egy évvel a műhelyem megnyitása után már híres voltam. Hogy milyen érzés híresnek lenni Párizsban? Hát, az maga a gyönyör! Aki még nem volt híres, el se tudja képzelni, milyen is Párizs. Az igazi. Mint amikor kinyílik a ronda kaktusz tölcsér alakú, rózsaszín virága. És még illata is van. A kaktusz a nő ellentéte. Nagy, kerek fej veszélyes, szúrós hajjal, amit nem lehet alakítani, és a nemi szervét a feje tetején tárja ki, azt akarja, hogy belenézzünk, azt akarja, hogy belerepüljünk, mint a méhek. Igen, a kaktusz az egyik ihletője volt a hajkölteményeimnek. Hajkoronáimnak, hajsisakjaimnak, hajpalotáimnak. A nőiséget át kellett lényegítenem, és ugyanakkor durván, szinte obszcénul közszemlére tenni. Nem volt olyan nő, aki az én frizúrámmal azon a napon, amikor készült, ne tudott volna elcsábítani bármilyen férfit. Hiába volt nő az illető, hiába sietett épp titkolt fűszeretőjéhez, ha a hajkoronám búvkörébe került, mindent feledett, mindent föladott, mindent megadott, mindent engedett, mindent elengedett.

Varázslónak tartottak. De olyankor azt gondoltam, dehogy, hiszen művész vagyok. Művésznek tartottak, de olyankor azt gondoltam, dehogy, hiszen varázsló vagyok. Csalónak tartottak, de olyankor azt gondoltam, dehogy, hiszen ti vagytok a csalók. Én

döntöttem el, ki kibe szeret bele, milyenek lesznek a gyerekeik. Párizs kezdett olyan lenni, amilyenek én akartam. És még senki se akarta ennyire, hogy szép legyen. A jószág, az erkölcs már nem érdekelt különösebben. De nem is voltam ellene.

Ha akarom, igen, ha észreveszem, hogy akarni kell, a forradalom se tör ki. Charlotte Corday 1787-ben elcsábítja Marat-t. A labdaházi eskü összes megtévedt hősét boldoggá tehettem volna, ha jobb nőket irányítok hozzájuk, mint amilyenre méltók. Az emberi boldogtalanság alapja, hogy mindenki jobb nőt akar a megérdemelnél. És a nők ezt nem tudják megadni. Nincsenek elegenden. Ám minél szebbek a révemen, annál inkább érdekli őket a férfiak szépsége. Kellett volna egy férfirészleget is nyitnom. Talán az utca túlsó oldalán. A két műhelyből kilépők hadd pillantsák meg egymást, hadd legeltessék éhesen a szemüket egymáson. Hiába a közöttük kavargó forgalom, hiába az út közepén a kis vízvezető csatornában rózsaszínen rohanó felhígult vér, mely a vágóhid közelségére utal. Az egyik segédem végigönti előttük a kövezetet elhasznált illatos vízzel, lemossa az utat, és az csillog a napfényben, mint az aranyhíd. De a férfiak nem érdekeltek. Azt hittem, már nem fontosak. Mert láttam, hogy ezt az elpuhult XVI. Lajos-kort a nők irányítják.

Marie Antoinette! Előbb-utóbb ő is rászánta magát, hogy eljőjön hozzám. Pedig eleinte az ellenségem volt. A nagy kosaras ruhákat, ruhaszobrokat hétköznapi muszlinruhára cseréltette, még bíróságához is folyamodott az ügyben. Mindegy, hadd játsszon, fiatal volt, királyné volt, megtehetette. Meg kellett tennie. Egy királynénak igenis szertelennek, pazarlónak, felelőtlennek kell lennie. Ő nagy királyné volt. Az egyik legnagyobb. Hosszú évekig távol tudta tartani magát a férjétől. És a férjét önmagától. Míg fel nem nőtt. Akkor egyszerűséget hirdetett, de csak az öltözködésben. Mert láthatóvá akarta tenni nőiességét, és egy pillanatig elhitte, hogy az állatias, szaporodó nőiesség, ami számít. Ő, aki hét évig szűzfeleség volt. Aki nem visszatartó szervek nászaként értelmezte a világot. Aztán, amikor öregedni kezdett, és úgy 30 fölé érve a nőies formái arányukat veszítették, már hátrálnia kellett. Eldugatta azt a festményt is, amin ő szinte parasztlánynak tűnik, olyan természetes. Visszavonult Trianonba, meg a mellette épült falujába. Álomvilágban élt, ez az uralkodó feleségének kötelessége. De a nép ostoba volt, hogy megértse magasztos eszméit. Én értettem. És tudtam, hogy előbb-utóbb ő is be fog állítani hozzám. Két évre volt szükség ehhez. Bejelentés nélkül érkezett. A királyi hintó egyszer csak megállt az üzlet előtt, és bent sötét lett, mert a hatalmas, aranyozott batár mindent kitakart. Segédeim épp három nő fejére vakolták föl a kupolát, én felváltva rohangáltam a munkálatok között, igazítottam, szépítettem, fecsegttem a hölgyekkel.

A sötét mindenkit felingerelt. Olyan rémület futott át rajtunk, hogy azt bátran nevezhetjük a forradalom előérzetének. Tény, hogy mind a négy női fej, kiknek itt a szépítése körül forogtunk (már beleszámoltam a királynőét is), később behullott a fűrészporos kosárba. Akkor persze inkább haragnak gondoltuk ezt az érzést, a segédek káromkodtak, a vendégek finoman méltatlankodtak. De én csendre intetem őket, és a bejárathoz rohantam. Szélesre tártam a selyemfüggönyös üvegajtót, tessék, tessék, felség, a legboldogabb napom ez! – mondtam, és mélyen meghajoltam, ahogy kell. Kicsit mélyebben, mert a szoknyáját meg akartam nézni. Ha van a szoknyája alatt valami merevítő, akár a legkisebb kosárka, akkor nyert ügyem van. Persze már azzal is nyert ügyem volt, hogy eljött hozzám. Éreztem a felém áradó

irigységet a kollégák részéről. Mit szól majd Léonard, a korábbi fodrásza? Előre el tudtam képzelni a másnapi gratulációkat, mert véletlenül épp arra járnak riválisaim, amikor a boltot nyitom. Hallottuk, barátom, hallottuk! Isten áldása legyen rajtad! De közben keresztbe teszi az ujjait a zsebében, és így az egész a fordítottját jelenti. Az ördög átkát dobja rám. Különben minden, amit Párizsban mondanak, a fordítottját jelenti. A mondat helyett az árnyéka az érvényes.

Engem ez se zavart. Csak a legjobbat kívánhatom nekik. Mikor valaki a csúcsra ér, megengedheti magának, hogy joviális legyen, és szurkoljon a már végleg alatta állóknak. Azokban a hetekben, azokban a hónapokban úgy szárnyaltam, mint egy madár, akinek a nyakára véletlenül ráakadt egy aranylánc, zavarja is ez a másság, ez a különlegesség, de beleszokik, élvezi a nap megcsillanó fényét fehér hasa alatt. A láncon egy apró medál csüng, véletlenül szintén madarat ábrázol. Hogy a madáron van-e egy egészen apró lánc, az már mindegy is. Ha van, azon is kell lennie medálnak. Ne vesszünk bele a világ ismétlődéseinek misztériumába.

A forradalmat meg tudtam volna akadályozni, ebben biztos vagyok. De mivel nem akadályoztam meg, nem csodálkozhattam rajta, hogy egyenesen ellenem irányult. Nem akartam tudomásul venni, mekkora a veszély. A sikerem és a hatalmam vakká tett. Azt persze nem engedhettem meg magamnak, hogy egy percre is elkapjon a tömeghisztéria, és sodródjak a csőcselékkel, mikor műemléket rombolni mentek, mikor közepes kalandorok terveit elősegíteni – hol ezért, hol azért – akcióba léptek. Föl se tűnt nekem, hogy ennyi aljaember lakik Párizsban. Hiába csordogált a véres víz a műhelyem előtt a kis csatornában. Én inkább azt hittem, hogy megvéd a bajtól.

A forradalom kitörése után egy darabig még jobb is volt nekem, mert a királynő hivatalos fodrásza azonnal Milánóba menekült, így hát rám kellett hagyatkozzon ez a csodálatos, bölcs nő. Addig egy bő éven át az ő fején vívtunk háborút Léonarddal. Én építettem valamit, ő másnap lerombolta, a romokból létrehozott valami hivalkodóbbat, de egyszerűbbet. Én pár nap múlva kijavítottam a hibákat, ő előbb észre se vette, csak önelégülten dicsértette a munkáját a királynővel, aztán amikor kiderült, hogy mindaz, ami a fején van, azért olyan jó, mert már én kiigazítottam, akkor nekiugrott, rombolt és építkezett. Borzalmas budoárok és marcipánházacsák jelentek meg a királyné fején. Már nem volt megállás. Olyan dolgok jöttek létre, melyeket éjszakára se lehetett eltávolítani, ülve aludt ez a hősnő a függönyös ágyában.

Állítólag a férje egyszer két egész napot töltött abban a kastélyban, amit Maria Antoinette fején megalkottam. Bár ez lehet, hogy csak legenda. Mikor vetélytársam fölfogta, micsoda remekmű van a királynője fején, kis szobai ágyúkat hordatott be a budoárba, hogy szépítkezés címén azzal ostromolja meg az erődítményt. A testőrség az utolsó pillanatban tudta csak megállítani, hogy a király életére ne törjön.

Bár meglehet, szebb halál lett volna az szegény XVI. Lajosnak, mint ami aztán elérte. Én akkor visszavonulót fújtam. A következő hajkoronában egy békeüzenetet küldtem ellenfelemnek. Ő is hajlott a jó szóra. Hiszen egy időre még szobafogságba is került a merénylet terve miatt. Bár a király, ez a nagyvonalú vagy épp határozatlan alak, csak nevetett az egészen, és nem hozott semmilyen intézkedést. Sajnos én magam is ugyanolyan vaknak bizonyultam, mint a király. Nem figyeltem arra, minek az előjele a mi ostoba vetélkedésünk Léonarddal. Pedig a lelkem mélyén éreztem, hogy ez nincs rendben.

A többi ügyfelemet kezdtem elhanyagolni, az ő fejükön egyre gyatrább kontyokkal is beértem. De mivel a királyné rendszeres látogatóm volt, nem csökkent a kuncaftok érdeklődése. Sőt, tovább nőtt. Nagyzási mániás polgárosszonyok is bejelentkeztek, már vagy tíz segéddel és harminc inassal dolgoztattam, több szomszédos üzlethelyiséget is ki kellett bérelnem. Olyan sikerem volt, hogy föl se tűnt, vesztésre állok.

A vércsatorna vize egyre sűrűbb, egyre barnább, egyre bűdösebb lett. Nem tudom, mért öltek annyit a vágóhídon. Mindenki húst akart enni, aki csak tudott. Annyi csont került utcára, szemétre, hogy vidéki kutyák indultak meg Párizs felé. Az utcán mindennapos lett a harcuk, holott közben több csont volt, mint korábban. De a sok kezd mindig kevés lenni. És én még erre se figyeltem fel, ezt se értettem meg! Elvakult voltam, népszerű, nagy és hiú. Vagyis vak és ostoba. Pedig tehettem volna valamit. Elég sokat. Ha az a kontyvár megmaradt volna, akkor ott elbújthatom a királyt, és kimenekíthetem ebből az infernóból.

Amikor a forradalom kitört, még nem volt baj. Viszont amikor nem ért véget, nem omlott össze az egész néhány hét alatt, inkább bezártam a műhelyeim felét, szélnek eresztettem a nemrég fölvelt alkalmazottakat. Egyre gyakrabban látogattak a forradalmi karhatalmisták, bérencnek neveztek, aztán kértek egy ingyen borotválást. Bár a férfiarcon legalább olyan idegen voltam, mint a kezdődő új világban. Vagy a feleségüknek valami egyszerűbb, de azért mégiscsak figyelemre méltó frizurát. A királyné is látogatott, hiszen nem maradt neki más, csak én. Forradalmi hajakat kért. Én varázshajat igyekeztem alkotni, védművet, de már egy kis kunyhóra se futotta, ahová elmenekülhetne a világ elől. Figyelték. Minden lépését ellenőrizték. Botrány volt. Egész Európát félelem töltötte be. Mi lesz, ha összeomlik a világ legerősebb hatalma, és elszabadul a csőcselék?

Amikor elkezdődtek a nyakazások, kijártam búcsúzni a csodálatos leeső fejektől, melyekre a legszebb éveimben hajkoronákat halmoztam. Mikor az egyik fej a lábam elé gurult, a hóhérsegédőtől pár souért meg is tudtam venni. Röhögött, és a könyökével megbökött kacsintva. Nekem is tetszett, de inkább élve! Nem hiszem, hogy el tudtam volna magyarázni neki, miről van szó, mert magam se tudtam, a közönségesége fölháborított, de akkoriban közönségesnek kellett lenni. A finomság, érzékenység, elegancia nagy tempóban potyogott a földre, a fűrészpóros kosárba. Tudtam, hogy vége van mindennek.

A fej egy grófnéé volt. Őbelé néhány hétig szerelmes is voltam. Sejtettem, hogy nem reménytelenül, és most tessék, megkaptam a fejét, kényemre, kedvemre. Otthon először is tisztára mostam, aztán sóba tettem, hogy minden romlékonyt kiszívjon belőle. Nem akarom a részletekkel túlságosan terhelni önöket. A szeme egy idő után beomlott, az agya, az az okos és mégis semmit nem tudó agya, kék és sárga füst formájában távozott az orrán át. Bár a hátsó traktusban végeztem az egészet, a műhelyben mégis arisztokratszag uralkodott el. Mikor a nemzetőrök benéztek, feldühödtek, a mihez tartás kedvéért összetörtek pár dolgot. Ám amikor megmutattam nekik a fejet, röhögtek, a vállamat veregették, polgártársnak szólítottak.

Mind egyszerűbb frizurákat készítettem. Nem az, hogy tilos lett volna a szebb. Egyszerűen csak elapadt az ihletem. Végül engem rendeltek oda a királyné kérésére, hogy a kivégzése előtt vágjam le a haját. Nem mintha a guillotine nem váгна át bármit,

csak inkább a megaláztatásért. Az ő érdekében is, valami fiús frizurát kellett vágjak neki. Hogy sokan meg se ismerjék, és majd elhiggyék, hogy valaki mást végeztek ki. Már nem neki, de a szóbeszédnek csináltam a frizurát. Lesznek mindenütt királynék, minden megyében lappangani fog egy. Összefogják a lázadókat, Jeanne d'Arc-ként vezetik majd a felszabadító harcot. Fiúvá nyírtam a királynét, így akit lefejeztek, az nem is ő volt. A szelleme, a lényege megszökött, és szabad lett. A pusztá test, akivel végeztek, már csak egy báb volt. Azt hiszem, meg tudtam menteni a lelkét, vagy ami ugyanaz, a dicsőségét. Ó, drága királynőm!

Az ő fejét persze nem sikerült megszereznem, de a levágott haját szinte maradéktalanul eltettem. Előbb egy kispárnát tömettem meg vele, és azon aludtam. Aztán elültettem a műhely mögötti kis kertben, és a minden tavasszal kihajtó sóskából főztem magamnak a tavasz legfinomabb ételeit.

A munkám egyre unalmasabb lett, eltűntek azok a fejek, melyekre érdemes volt műalkotásokat létrehozni. A királyi palotákat megrohanták, a királynő teljes ruhatárát elszaggatták, a bútorokat széttörték. Elképzelhetetlen értékek pusztultak el. És nemcsak annyi, amennyi konkrétan megsemmisült, hanem a szelleme a jó dolgoknak! A szépség. Helyette itt maradt valami dísztelen, valami kopár. Úristen, az a munka is, ami a műhelyben kijutott! Mintha ezeknek az új nőknek, akik most kezdtek fölemelkedni, nem is lett volna fejük. Ami a helyén volt, az nem fej. Nem is tudom, mi, csak valami hajas gömb.

Egy fél év alatt mumifikálódott a grófnő feje. Akkor viasszal gyengéden bevontam, majd következett a legnagyobb mutatóvány, hogy a királynő haját rápakoljam. Nem volt elég, amennyi maradt, a sóskaszálakból kellett műhaját kreálnom, amelyek a kertben nőttek. Az egészet összevegyítettem, főztem, boszorkány és aranycsináló könyvekből a legtitkosabb recepteket tanulmányoztam, a saját fejemről egy kis hajbórt kivágtam. És végül pár év munkával elértem, hogy a grófnő fején a királyné haja kezdjen nőni. Nem csak egy parókát ragasztottam rá, hanem élő fejbőr lett, szépen nőtt rajta a haj. És ahogy nőni kezdett, lehetett vele dolgozni. A viaszarc az idő előrehaladtával egyre jobban hasonlított a királynőre. Néha azt vettem észre, ha óvatlanul nyúltam a hajához, hogy az arcvonásai megrándulnak, mintha fájdalmat okoztam volna neki.

Aztán megéltem, hogy már nem arisztokratákat fejeztek le, hanem a forradalmárok egymást kezdték irtani. A hírrel nagy örömet okoztam a királynőnek. Akkor először nemcsak grimaszolt, de meg is szólalt. Sose gondoltam volna, hogy ilyen útszéli káromkodásokat tud. A hangja még kicsit furcsa volt, recsegett, mintha dozból jönne, de az övé volt.

Arra is felfigyeltem, hogy a nyak kezd egyre hosszabb lenni, kiszélesedik, és lassan egy egész mellszoborra való megvált a királynőből. Megkért, hogy a véres vizet vezessem be a szobába, én titokban megtettem, ami nem volt könnyű, de éjszakai ügyködéssel megoldottam, és abból a förtelmes folyadékból annyi erőt szívott, mint valami növény, hogy egy év alatt teljes alakban sikerült helyreállítanom őt. Ha ez még az én művem volt, és nem valami csoda. A királyság szellemének munkálkodása segített. Van egyáltalán ilyen szellem? Alighanem én magam vagyok az, hiszen mindig az előkelőségek fejére kerülő koronán dolgoztam, és kizárólag nőknön, akik ugye a férfiak égre vetülő árnyékai, a személyiségük hibátlanabb, jobb változatai. Magam férfi volnék, különösebb igény nélkül az úgynevezett férfieletre, de

a nőket sokkal jobban értem. Hiszen az ő fejükben, fejükön, fejük körül töltöttem az életem. Az ő fejükkel láttam a világot, illetve az ő fejükre kivetítve, a fejük segítségével. Persze nekem látni mindig annyit jelentett, hogy megformálni. Amilyennek láttam a világot, olyanak formáltam a hajukat. És ez jó is volt, én fejlesztettem és tartottam fönna a királyság szellemét. Kár, hogy abban a véres valóságban, mely a házam előtt csordogált, nem néztem idejében szét, mert akkor másmilyennek formálom, és nincs, nincs forradalom. Már az első héten láttam, hogy mennyire meg van ijedve mindenki, de hősiesség arcot vágnak, és úgy tesznek, mintha élveznék, mintha nem volna megállás. Mintha ők nem akarnák másképp. Pedig ezt senki sem akarta. Az se, aki csinálta. Nem, ezt nem akarhatták komolyan. Valami szörnyű fátumnak a rabjai lettünk, a szabadság fátumának. Az egyenlőség démonának. A testvériség téveszméjének.

Amikor a királyné lába leért a földre, nehézkesen, akadozva, mint valami dadogás, megmozdult. Első lendületből felborította az állványt, melyről a véres és persze sáros víz csöpögött rá. Úgyes kis szerkezet volt. Jó néhány álmatlan éjszakám gyümölcse.

– Ez már nem kell! – mordult fel. Félelmetes volt, a szeme vérben forgott. Odaállt eléem. – Hogy hagyhattad? – Azonnal tudtam, mire gondol.

– Mit tehettem volna? A csőcselék vette át a hatalmat. Ők sokkal, sokkal erősebbek, mint amilyen a király valaha is volt. Épp ezt akarták bizonyítani a kivégzéseikkel. Mindenesetre elhintettem a gyanút, hogy nem téged végeztek ki. Már sokfelé fölbukkantak álkirálynők is.

– Azt hiszed, ennek örülök? Inkább azt is titkolni kell, hogy a valódi megvan! – de akkor végre mosoly ömlött el az arcán. – Hogy csináltad? Varázsló vagy?

– Nem. Csak mesterfodrász. A hajadból teremtettelek újjá.

– Igen, de mi ez a fej? Mi ez a koponya? Honnan van ez a szem? Mindent anynyira másként látok.

– A fejedet nem tudtam megszerezni. Nagyon vigyáztak rá. A koponya X. grófnéé.

– Örülök, hogy nem mondtad ki a nevét. Nem is akarom tudni. Szegény ördög! De nekem se sokkal jobb. Újraszületni? Micsoda mocskos világ. Egyszerre látom az egész országot. Minden szobába, minden fejbe belátok. Jobb sok mindenről nem tudni. De hagyjuk. Fürödni szeretnék.

Az emeleti fürdőmbé vittem, közben elrendeltem, hogy takarítsák ki a helyiséget, ahol eddig a királynő növekedett. A segédek kíváncsian jöttek be, évek óta nem léphettek be ide. Azonnali hatállyal felszámoltattam a vércsatornát, ami az udvari bejáraton át patakzott, sőt elhatároztam, beadványt intézek a városi vezetéshez, hogy az utcán is számolja föl ezt a szennyvizeket.

Főnt forró vizet hordattam a nagy, ünnepi rézkádamba, ahol néha, a szép időkben idősebb arisztokrata hölgyeket hagytam meztelenül lubickolni az általam készített bőrregeneráló oldatokban. Bizony soknak használt is. Bár nem mindenkinek. Aki úgy érezte, megfiatalodott, az ki akarta mutatni a hálóját avval, hogy azonnal megosztja velem meztelenségét, pucérságát, szemérmetlen pöröségét, de én, hacsak lehetett, kitértem a nagyvonalú ajánlatok elől. Nem volt szükségem a gyönyörhöz – hogy is mondjam csak – ilyen egyszerű megoldásokra. Gyereket nem akartam. Családot nem akartam. Egy idegen embert az ágyamba, a konyhámba, az életembe főleg nem akartam. Jobb volt a testtől távol maradni. Hiszen én a lélekkel foglalatostkodtam mindig. Eddig a test támadásait többnyire meg is tudtam úszni, de most elfogott

a rossz előérzet. Egy királynőt mégsem utasíthatok vissza. Csak abban bízhattam, hogy eszébe se jut rám akaszkodni. Persze hová is menjen? Valamiképp én vagyok a teremtője, felelősséggel tartozom érte.

Megszokta a kényelmes nemlétet, előtte meg a kényelmes életet. Most mihez kezdhet? A háztartási alkalmazottaként, vadházasságban élő, rangon aluli szereptőmként adhatom csak el őt. Amúgy is gyanakszanak rám. Figyelnek a forradalom kutyái, az új besúgók, az irigységtől hajtott kémek.

A kádat megtöltöttük vízzel a legillatosabb sókat és fűveket szórtam bele, a királynő levetette magáról azokat a göncöket, melyeket növekedése során köré tekertem. Bűdösek voltak, véresek, penészesek, sárosak. A teste is ugyanilyen. Mint valami agyagember. Nehezen mozgott még. Úgy kellett beemelnem a kádba. Meg is ijedtem, mert annyi sár, föld, homok, penész, vakolat, fadarabka és mindenféle szősz mállott le róla, hogy attól félttem, semmi nem marad meg belőle. Amilyen nehezen formálódott emberré, olyan könnyen enyészik el. Ő maga is annyira kimerült, hogy elaludt a vízben. Vödörrel meregettem le róla a szennylét, az inasok egyre csak hordták a tiszta forró vizet, de nem engedtem őket a kád közelébe, a helyiségbe se jöhettek be, az ajtóból mindent én cipeltem be, és kifelé mindent én vittem odáig. Szállt a pára, az ablak szinte átlátszatlaná vált.

Mikor fölébredt, a víz már nem barna volt, hanem türkizkék. Tisztán láttam a tagjait, és most először érzetem nemi vágyat. Magam is meglepődve vettem észre a helyzetet a nadrágomban. A királynő odaintett, és föl szólított, hogy szappanozzam meg a hátát. Kíváncsian tettem rá a kezem erre a mesterséges testre, hogy vajon bőrt érzek-e egyáltalán. Az volt. A legtökéletesebb. A leghibátlanabb. A hosszú nemlét alatt megfiatalodott. Nagyjából annyi évvel, amennyit nem élt. Igazán kívánatos kis fruska volt.

Kiemelkedett a vízből, ott állt a maga huszonöt éves, hibátlan megjelenésével. A bőrén se ránc, se pörösenés, se szépséglencse. A mellei kisebbek, mint halálakor, de feszesek, formásak, egyformák. A lába nyugrább, mint amilyen eredetileg lehetett. X. grófné jóval magasabb volt nála, és azért őbelőle is került át valami ebbe az új Marie Antoinette-be. Na, így egyébként se lehet hívni a továbbiakban.

– Felség, ezentúl nem szólíthatom felségnek. Az azonosságát titkolnunk kell.

A köldökében egy csepp kék színű víz csillogott, mintha magát a földgolyót látnám benne. Közelebb is hajoltam, kavartak rajta zöld és barna foltok, Afrika, Amerika, Európa. Még közelebb hajoltam, és láttam a hazámat. Már egész közel szuszogtam ahhoz a lapos hashoz. Párizs. A véráztatta síkatorok. A kirabolt paloták.

Átölelte a fejemet, és a hasához szorította.

– Mit akarsz? Azt hiszed, szeretőt teremtettél magadnak? Szólíthatasz Marcsinak, aludhatunk is egy ágyban, hogy ne legyen gyanús, ki is vagyok én, de engem nagyon ki kell érdemelni! Tudod, szegény Lajosomnak hány évet kellett várnia, amíg megkaphatott! Pedig ott a trónörökös miatt sürgős lett volna a dolog.

Egyszerű, forradalmi stílusú, szinte fiús ruhát készítettem ki neki. Egy pillanatra megéreztem a bőre ízét, és attól kezdve nem tudtam másra gondolni. Azt hiszem, szerelmes voltam. Nem ismertem eddig ezt az érzést, de ugyanolyan szutykos és suta voltam, mint amilyen a királyné mozgása a fürdés előtt. Tényleg nem nevezhetem még magamban se királynénak. A királyt megölték, a királyságot eltörölték, a királynét

is megölték. Én, számomra se érthető módon, újrateremtettem őt. A személyt. De nem azt, aki Franciaország első asszonyaként ragyogott egy évtizede. Vagy tudom is én. Egyáltalán, ki vagy mi segített ebben a tettben? Elég volt hozzá pusztán a művészetem? De akkor a művészet majdnem isteni erő. Igen, ezt hirdettem eddig is, de hogy tényleg, hogy ilyen brutálisan így legyen, az megfagyasztja az emberben a vért. Ha így van, akkor ennek a feltörekvő Bonaparténak a házi fodrászává kéne előlépnem. Mi ketten legyőzhetetlenek lennénk. Persze mit lehet kezdeni a férfihajjal? Semmit. Mit lehet kezdeni egy férfival? Az égvilágon semmit. A férfiak mindenre alkalmatlanok, ezért igyekeznek olyan görcsösen mindenféle funkciót betölteni. De ha csak rá gondoltam Marcsira, keserűen kellett tudomásul vennem, hogy én is férfi vagyok. Nagy átok ez! Eddig elképesztő könnyebbséget jelentett, hogy nem kellett a férfiélet gondjai után rohángálnom. Persze most is egész más gondjaim lesznek, mint a legtöbbeknek.

Aznap kiírtam a műhelyre, hogy férfihajat is vágunk.

Másfél év múlva kislányunk született, és bár senki nem tudhatta, de tény, hogy az egyik nagymamája a híres Mária Terézia császárnő volt. Hivatalosan a Charlotte nevet kapta a kislány, de a templomban titokban Mária Teréziának kereszteltük el. A szertartás közben a papnak remegett a keze és a hangja a félelemtől. Vagy a meghatottságtól? A világról alkotott teljes képem benne van, melyik értelmezést választom.

